

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/36/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116210683
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116210683.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: H. Y., nar. X.X.XXXX, bytom T., V. X, právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 11C/180/2016-53 z dňa 09.11.2016 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo vyhovujúcom výroku, vo výroku o určení zmluvnej podmienky za neprijateľnú a v súvisiacom výroku o trovách konania.

II. Žalobkyni sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1.825,95 Eur s úrokmami z omeškania vo výške 5,05% ročne od 31.5.2016 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu ohľadom úrokov z omeškania v časti nad 5,05% ročne zamietla.

Určuje, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 21.10.2008 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným uvedená v bode 13 vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ je neprijateľná.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 5 a 6, § 39, § 517 ods. 2, § 451 ods. 1 a 2, § 456, § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 2 písm. a) a b), § 3 ods. 1 2, § 4 ods. 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

3. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa žalobou zo dňa 19.5.2016 sa domáhala určenia, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 21.10.2008 uvedená v bode 13 vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, ktorou dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v zmluve, pričom tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná.

4. Zo zmluvy ani z VOP nevyplýva, za čo vlastne sa tento poplatok platí, preto absentuje požiadavka jeho určitosť. Spotrebiteľ tak platí za niečo, čo po materiálnej stránke mu nie je dodané. Pri spotrebiteľských úveroch je pritom nevyhnutné, aby dohodnutými poplatkami sa platilo za skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Súdu je z jeho činnosti známe, že v úverových zmluvách žalovaného sa výška administratívneho poplatku odvíja od výšky úveru. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru a to vedie k záveru o tom, že žalovaný týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti administratívny poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok 321,32 Eur pri úvere 331,94 Eur predstavuje 96,80% z úveru. Splatnosť úveru pritom bola dohodnutá na jeden rok, čo znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala 96,8 % p.a., čo by takmer 12 - násobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách, keďže podľa internetovej stránky NBS v októbri 2008 pri spotrebiteľskom úvere do 1 roka činila priemerná úroková sadzba 8,20 % p.a. Spotrebiteľ by teda mal platiť administratívny poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

5. Výpoveď žalobkyne je jasná a jednoznačne vyvracia, že by úver brala na výkon zamestnania, čo aj logicky zdôvodnila. Nepochybne ako zdravotná sestra nepotrebovala úver na výkon tohto svojho povolania. Výpoveď strany je dôkazným prostriedkom a keďže súdu a verejnosti je navyše známa aj nekalá obchodná praktika žalovaného ohľadom vyznačovania účelu poskytnutia úveru v snahe vyhnúť sa aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, súd prijal záver o tom, že jedná sa o spotrebiteľský úver. Z výpovede žalobkyne vyplynulo, že úver potrebovala na súkromný účel a v zmluve bol účel úveru vyznačený svojvoľne zástupcom žalovaného. Súd teda dospel k záveru, že úverovú zmluvu uzavretú medzi stranami je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z.

6. V danom prípade ani jedna z náležitostí podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j), k) v zmluve uvedená nebola, preto s poukazom na § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa by teda mala vrátiť žalovanému len sumu poskytnutého úveru t.j. 331,94 Eur a keďže doposiaľ mu zaplatila 2157,89 Eur (do decembra 2015) žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1825,95 Eur. Súd preto považoval za právne dôvodné vyhovieť aj žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1825,95 Eur. V danom prípade bezdôvodné obohatenie je plnením bez právneho dôvodu.

7. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plnila viac ako podľa zákona mala, až v decembri 2015, a teda dvojiročná subjektívna premlčacia lehota jej uplynie v decembri 2017. Objektívna premlčacia lehota plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia t.j. v danom prípade od úhrady žalobkyne žalovanému. Súd však zastáva názor, že v danom prípade je potrebné vychádzať z desaťročnej premlčacej lehoty. Žalovaný má totiž v predmete činnosti poskytovanie úverov a preto sa vyžaduje, aby dodržiaval príslušné právne normy vzťahujúce sa na ich poskytovanie. Žalovaný preto minimálne musel byť uzročený s tým, že pokiaľ v úverovej zmluve neuviedol obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú citované v tomto rozsudku napriek tomu, že musel si byť vedomý toho, že ide o spotrebiteľa a nebude môcť od žalobkyne žiadať úroky a iné poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený. Minimálne teda na jeho strane išlo o nepriamy úmysel získať majetkový prospech. Keďže posledné úhrady boli vykonané v rokoch 2009 až 2015, desaťročná premlčacia lehota najskôr uplynie až v roku 2019.

8. K námietke žalovaného o res iudicate súd uvádza, že príslušný rozhodcovský rozsudok považuje za ničotný. Rozhodcovský súd totiž nemal právomoc prejednať danú vec, nakoľko nebola uzavretá stranami platná rozhodcovská zmluva.

9. O nároku na náhradu trov rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

10. Proti rozsudku, s výnimkou zamietavého výroku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku. Žalobkyňa nemá na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok naliehavý právny záujem. Poukázal tiež na neodstrániteľnú prekážku konania, ktorú predstavuje existencia veci rozhodnutej. Zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. V zmysle VPPÚ sa zmluvné strany dohodli, že ich vzťah sa bude spravovať

ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je absolútnym obchodom. Výška úrokov nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere. V čase uzavretia zmluvy neexistoval žiadny právny predpis, ktorý by stanovoval maximálnu prípustnú výšku úrokov. U nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úrokov odvodzovať od výšky úrokov požadovanej bankami. V predmetnej veci nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

11. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

12. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

13. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza, že podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného úkonu použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP, podľa ktorej sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

15. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Rozsudok je čo do žalobcom namietaného dôvodu odôvodnený riadne, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie náležite vysvetlil, z akých dôvodov žalobe v časti vyhovel a vo zvyšku ju zamietol, v odôvodnení svojho rozhodnutia reagoval na všetky podstatné námietky a tvrdenia žalovaného prednesené v konaní.

17. Odvolací súd po preskúmaní dospel k záveru, že prvoinštančné rozhodnutie je aj v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a aj v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

18. Za porušenie základného práva na spravodlivý súdny proces nemožno považovať to, že prvoinštančný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

19. Už v minulosti v právnej veci práve žalovaného Krajský súd v Prešove explicitne v rozsudku sp. zn. 21Co 25/2012 zo dňa 18.6.2013 konštatoval, že právoplatný rozhodcovský rozsudok na plnenie predstavuje prekážku rozsúdenej veci v konaní, nie však rozsudok založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke (porov. „Nulitný rozhodcovský rozsudok nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci“, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 31. mája 2012, č. k. 10CoE/308/2011-39). Predmetný rozsudok bol podrobený kontrole ústavnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky tento záver neoznačil za ústavne nekonformný a pritom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 25/2014 zo dňa 22.1.2014). Tento záver bol prijatý i Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo 122/2011 zo dňa 9.2.2012 cit.: „Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal

právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu.“ Obdobne tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 9/2012 zo dňa 16.1.2013 cit.: „V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulitné - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevylučuje. Rozhodnutie postihnuté nedostatkom právomoci orgánu, ktorý ho vydal, tak nie je spôsobilé ani založiť prekážku rei iudicata.“

20. Odvolací súd má za to, že zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu dňa 21.10.2008 je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl.), nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z obsahu spisu totiž nevyplýva, že by žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmluve o úvere je síce uvedené, že úver je poskytnutý za účelom výkonu zamestnania, ako však vyplýva z vykonaného dokazovania, žalobkyňa bola v čase uzatvorenia zmluvy zamestnaná ako zdravotná sestra a úver si brala na súkromné účely. V prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nesporebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti je potrebné odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nesporebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len označenie účelu - výkon zamestnania, pričom absentuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis so zamestnaním dlžníka vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. S poukazom na interpretačné ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka je namieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, je na žalovanom (ako veriteľovi). Žalovaný v konaní nepreukázal, že úver poskytol žalobkyňi na účel výkonu zamestnania žalobkyne. Vzhľadom na uvedené odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie uzavrel, že zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a žalobkyňi je dôvodné priznať postavenie spotrebiteľa. S ohľadom na vyššie uvedené zmluva o úvere zároveň predstavuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 2 písm. b, § 3 ods. 2). Zmluvným dojednaním nie je možné vyňať zmluvu spod režimu právnych noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa.

21. Nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného o absencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmysle § 137 písm. c/ CSP (do 30.06.2016 túto problematiku upravovalo ust. 80 písm. c) O.s.p.). Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu nespočíva na žalobcovi, keďže tento vyplýva priamo zo zákona. Zo samotného zákonného ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy. Preto táto odvolacia námietka nie je dôvodná.

22. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

23. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

24. V zmysle zmluvy sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť poplatok v celkovej výške 321,32 Eur. Predmetný poplatok je v zmysle bodu 13 VPPÚ tvorený z 1/3 úrokom a z 2/3 administratívnym poplatkom. Odvolací

súd konštatuje, že je za hranicou rozumného úsudku, aby administratívny poplatok vo výške 214,21 Eur, teda presahujúci 50 % sumy poskytnutého úveru (331,94 Eur) sledoval reálne výdavky spojené s poskytnutím úveru. Za stavu, kedy bol spotrebiteľ v zmysle zmluvy povinný zaplatiť veriteľovi okrem úroku aj administratívny poplatok vo 214,21 Eur, je dôvodné dospieť k záveru, že tento administratívny poplatok v skutočnosti predstavuje odplatu za poskytnutie úveru, a teda jeho podstata a účel je rovnaký ako je to pri úroku.

25. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora z 27.02.2014 vo veci sp. zn. C-470/12, bod 41, v ktorom Súdny dvor výslovne deklaroval, že „možnosť súdu skúmať nekalosúťažné podmienky aj bez návrhu predstavuje vhodný prostriedok na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby bol jednotlivý spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25)“ .

26. Odvolací súd zdôrazňuje tú skutočnosť, že odplata, úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov. Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednávania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. V predmetnom prípade odplata za úver predstavuje v skutočnosti 96,8 % ročne, čo takmer 12 násobne prevyšuje obvyklú mieru úrokových sadzieb za porovnateľné úvery v čase uzavretia zmluvy o úvere. Táto okolnosť spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške odplaty ako neprijateľnú a absolútne neplatnú.

27. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

28. Žiadny všeobecne záväzný predpis nijako neobmedzil súdy, aby korigovali neprímerane vysoké úroky, ktoré sú síce zložkou pre výpočet RPMN, no nie sú vyňaté z posudzovania dodržania imperatívu dobrých mravov zo strany súdu. Sadzba odplaty 96,8 % ročne je úplne drastická a nemá žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti. Súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (5Cdo 26/2011 (48%), 1MCdo 1/09 (60%), Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1. 4. 1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

29. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti a takto neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa ako spotrebiteľka nebola s jeho podstatou oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým

spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

30. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

31. Zmluvná podmienka v zmluve o úvere zo dňa 21.10.2008 obsiahnutá v bode 13 VPPÚ nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná a s poukazom na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

32. Súd prvej inštancie vzhľadom na neuvedenie obligatórnych náležitostí zmluvy v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2) vyhodnotil úver poskytnutý na jej základe ako bezúročný a bez poplatkov.

33. Odvolací súd konštatuje, že údaj o úroku napriek zneniu ust. § 4 ods. 2 písm. h) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy v zmluve absentuje. Jeho výšku je možné vyvodiť z výšky poplatku uvedeného v zmluve a počtu splátok v spojení s bodom 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, čo spôsobuje neprehľadnosť a spotrebiteľovi de facto znemožňuje získať zrozumiteľné, náležité informácie o základných podmienkach zmluvného vzťahu, do ktorého vstupuje. Ide o esenciálnu náležitosť zmluvy o úvere, ktorá musí byť uvedená priamo v zmluve. V zmluve nie je uvedený ani údaj o RPMN a priemernej RPMN, ktorý je v zmysle § 4 ods. 2 písm. j), k) zákona o spotrebiteľských úveroch obligatórnou náležitosťou zmluvy o úvere. Keďže v zmluve absentuje údaj o úroku, údaj o RPMN a priemernej RPMN, úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z.).

34. Žalobkyni bol poskytnutý úver vo výške 331,94 Eur, pričom za situácie, že tento je bezúročný a bez poplatkov a žalovaný nemá nárok na plnenie z neprijateľnej podmienky, žalobkyni vznikla povinnosť vrátiť žalovanému len sumu zodpovedajúcu poskytnutým peňažným prostriedkom. Iné nároky zo zmluvy žalovaný voči žalobkyni nemá, preto plnenie žalobkyne nad rámec sumy zodpovedajúcej výške úveru (1825,95 Eur) predstavuje plnenie bez právneho dôvodu a má za následok vznik bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka na strane žalovaného, ktorý takéto plnenie prijal.

35. Správne výroku o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie a výroku o určení zmluvnej podmienky za neprijateľnú zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

36. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému. Žalobkyni však žiadne trovy odvolacieho konania zo spisu nevyplývajú, odvolací súd preto rozhodol tak, že žalobkyni na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).